

Kritikus és fojtogató időket élünk...

A most következő szöveg a május 5.-én és az azt követő napon tartott tüntetésekről készült riport, kiegészítve a néhány általános gondolattal arról kritikus helyzetéről, amivel Görögországban a mozgalom mostanában szembetalálta magát.

Az egyre gátlástalanabb fiskális terrorizmus ellenére, ami állandóan államcsőddel fenyegetőzik és a “szükséges áldozatokról” papol, a proletárok felvették a kesztyűt a megszorító intézkedésekkel szemben azon az estén, amikor a görög parlament megszavazta a reformokat. A diktatúra összeomlása óta nem volt ekkora munkástüntetés, még a nyugdíjreformnak sikeresen ellenálló 2001-es demonstráció sem volt ekkora horderejű. Számításaink szerint több 200.000 tüntető gyűlt össze Athén központjában, és ország különböző területein ezen kívül még kb. 50.000-en.

Majdnem minden (újra)termelési szektorban voltak sztrájkok. Azok a proletárok is jelen voltak, akik 2008. decemberében szállta meg az utcákat (és akiket a mainstream média becsmérően “kapucnis fiataloknak” is titulált), baltákkal, kalapácsokkal, pörölyökkel, molotov koktélokkal, kövekkel, gázárcokkal, védőszemüvegekkel és husángokkal felszerelve,. Bár pár esetben előfordult, hogy az elmaszkozott lázadók támadásaira a tömeg elutasítóan reagált, de megtalálták a helyüket a tüntetők tarka, színes és dühös folyamában. A jelszavak széles skálán mozogtak, a politikai rendszer egészének elutasításától (“Gyűjtsuk fel az egész parlamenti kuplerájt!”) a hazafias mottókon át (“Az IMF-nek mennie kell!”) a populizmusig (“Tolvajok!”, “Börtönbe az összes csalóval!”). A politikusokat gyalázó, agressív jelszavak egyre inkább népszerűbbek ezeken a tüntetéseken.

A GSEE-ADEDY demóra (általános és közalkalmazotti szakszervezetek) ezrek érkeztek, majd amikor beszédet akart mondani, a GSEE elnököt kifütyülték. Igen kevesen követték a GSEE vezérkarát, amikor megismételte a március 11.-i elterelő hadműveletét, hogy ne kapcsolódjanak össze a demonstrációk egyetlen fronttá.

A PAME (A Kommunista Párt “Munkás frontja”) demója szintén nagy tömegeket mozgósított (jóval 20.000 ember felett) és ők érték először el a Syntagma teret. A tervük az volt, hogy elidőznek ott egy darabig, majd elvonulnak, mielőtt a tüntetés fő vonala megérkezik. De a szakszervezeti tagok nem mentek sehova, ott maradtak a téren, és felbőszülve szidták politikusokat. A KP vezetője szerint fasiszta provokátorok (ő konkrétan a LAOS pártot vádolta, ami szélsőjobbos gennyládákat és junta után nosztalgizáló szemeketet tömörít) PAME táblákat hordozva bújtogatták a KP tagokat a Parlament ostromára, hogy ezzel járassák le a párt alkotmányos elkötelezettségét!

Mivel láttak fasisztákat arrafelé, van némi alapja a vádaknak, de a tények azt mutatják – szemtanúk szerint -, hogy a KP vezérkarának nehézségei támadtak, amikor a tagságukat gyorsan el akarták vezényelni a térről, meg amikor le akarták őket csitítani, hogy ne üvöltözzenek a Parlament ellen. Talán korai lenne ezt a jelenséget a párton belüli vassfégyelem elleni engedelmetlenségnek tulajdonítani, de ilyen változékony időkben sosem lehet tudni...

Hetven vagy még több fasiszta táborozott le a rohamrendőrökkel szemben, szidták a politikusokat (“Kurva anyját az összes politikusnak!”), énekelgették a himnuszt, még köveket is dobáltak a parlament felé. Nyilvánvalóan azzal a szándékkal telepedtek le, hogy megakadályozhatják az erőszak elharapózását, de hamarosan elnyelték őket a térre érkező tüntetők növekvő hullámai.

Nemsokkal később a munkások tömegei (villanyszerelők, postai dolgozók, önkormányzati alkalmazottak) megpróbálták benyomulni a Parlamentbe minden lehetséges bejáraton, de az terraszon is, és más bejáratoknál is rohamrendőrök százai állták az útjukat. A munkásoknak másik csoportja – nők és férfiak, öregek és fiatalok egyaránt – az Ismeretlen Katona sírjánál néztek farkasszemet a zsarukkal, szidták és fenyegették őket.

Hiába indított a rohamrendőrség átfogó ellentámadást könnygázzal és tűzgránátokkal, hiába oszlatták fel a tömeget, mert a tüntetők új blokkjai érkeztek a Parlament elé, illetve a kiszorított tüntetők újra rendezték soraikat a Panepistimiou utcában és a Syngrou sugárúton. Ezek a kiszorult csoportok megtámadták az üzleteket és rátámadtak a rohamrendőrökre, akik a környező utcákat tartották blokádnál.

Bár lezárták a nagyobb épületek többségét vasredőnyökkel, a tiltakozóknak végül sikerült megtámadniuk pár bankot és kormányépületet. A legnagyobb károk a főleg a Syngrou sugárúton keletkeztek, mert a rendőrök nem voltak elegendően az azonnali válaszlépéshez. Ugyanis parancsba kapták a fakabátok, hogy elsősorban a Parlament épületének védelme elsőséget élvez és ezért Panapistrimiou és a Stadiou utcát kell megtisztítani, mert ezen a két sugárúton keresztül a tömeg állandóan visszaszivárgott a Parlamenthez. A proletárok felgyújtották a luxusautókat, az Adóhivatal épületét és az Athéni Prefektúrát. A belváros még órákkal később is úgy nézett ki, mint egy háborús övezet.

Három órán keresztül tartottak az összecsapások. Lehetetlen minden részletet lejegyezni, ami az utcákon történt, de ezen az eseten keresztül be tudjuk mutatni a szituációt: a tanároknak és más munkások egy csoportjának sikerült bekerítenie pár a D-csoportozhoz tartozó rohamrendőrt – rohamrendőrség új motoros állománya – és miközben ütötték őket, azok így nyűszítettek: “Ne üssetek, mi is munkások vagyunk!”

A Panepistimiou útra szorult tüntetők állandóan visszatértek a Parlamenthez, ahol az összecsapások a rendőrséggel állandósultak. A tömeg ismét vegyes volt, és esze ágába sem volt elhagyni a teret. Egy középkorú hivatali alkalmazott kövel a kezében megindultan mesélte nekünk, hogy mennyire emlékezteti a szituáció a diktatúra összeomlását követő első évekre, pl. amikor részt vett az a rendőrség által meggyilkolt 20 éves munkásnő, Kanellou tiszteletére rendezett megemlékezésen a Műszaki Egyetemenél 1980.-ban.

Hirtelen vérfagyasztó híreket kaptunk a mobilunkon a külföldi hírállomásokról: Az egyik lángoló bankban három vagy négy ember életét veszítette!

Történt pár kísérlet, hogy bankokat égessenek porig, de a legtöbb esetben a tömeg lemondott róla, mert sztrájktrókat zártak be az épületekbe. Végül csak a Stadiou utcai Marfin Bank fiókját gyújtották fel. Pár perccel a tragédia előtt a sztrájkolók

szervezett tömbjei – nem pedig “kapucnis huligánok”! – szitkozódtak a bankosokkal, “sztrájtörőknek” hívták őket, és könyörögtek neki, hogy hagyják el az épületet.

Az ilyen megmozdulásokon szokásos nagy kavarodás, illetve a demonstráció kiterjedése és erőteljessége miatt nyilvánvaló, hogy részletes információkat lehetetlen egy ilyen tragédiáról kideríteni. Amit biztosan tudunk a szemtanúk elbeszéléseiből összerakva a történetet: az Athén szívében lévő bankban az általános sztrájk napján a 20 banki tisztségviselő kényszerítettek munkára a főnökeik, bezárták őket a “saját védelmük érdekében” és végül hárman fulladás következtében életüket veszítették.

A földszinti ablaktáblák közötti résen keresztül egy molotov koktélt hajítottak be, és a tüntetők hiába könyörögtek, amikor a banki dolgozók az erkélyre kimentek, hogy hagyják el a bankot, ők visszamentek eloltani a tüzet. Hogy mi történt ezután pontosan, és hogyan kapott lángra az egész épület pillanatok alatt, az máig ismeretlen.

Az ezután következő háborzongató eseményekről részletes beszámolókat kaphattunk: hogyan próbáltak segíteni a tüntetők a beszorult munkásoknak, a tűzoltóknak túl sokáig tartott őket kiszabadítani, a mosolygó milliárdos bankárt üldözte el a feldühödött tömeg. Nemsokára a miniszterelnök a Parlamenti telefröcsögte a képernyőket a kormány lépései ellen tüntetők felelőtlenségével, majd kijelentette, hogy a kormány “megváltó intézkedései” velük szemben az “életet hirdetik”.

A tüntetők meghátráltak. Nemsokkal később a rohamrendőrök erőteljes hadművelete következett: a tömeget feloszlatták és elüldözték, és a városközpontot késő estig kordon alatt tartották. Exarchiát, a liberter kerületet ostrom alá vették, egy anarchista squatot megtámadtak és több embert letartóztattak. Megtámadták a bevándorlók negyedét is, teljesen szétverték a zsaruk, a város levegőjében pedig a gomolygó füst, a keserűség és a zsibbadtság lebeg.

Mindjárt másnap jött a válaszlépés: a média keselyűi egyből a tragikus halálesetekből kovácsoltak tőkét, “személyes tragédiának” állították be, elszakítva az általános kontextusától (emberi testeket vágtak el a társadalmi viszonyaiktól) és néhány közülük odáig merészkedett, hogy az ellenállást és a tüntetést kriminalizálja. A kormány nyert egy kis időt a téma és a konfliktusok átirányítására, a szakszervezetek pedig végre felszabadulhattak a sztrájkfelhívás alól pontosan azon a napon, amikor megszorító lépések a Parlament elé kerültek.

A félelem, a döbbenet és a csalódottság által uralt légkörében is jó pár ezren gyülekeztek a Parlamentnél az esti találkozón, amit szakszervezetek és balos egyesületek hívtak össze. Ugyanúgy ott volt a harag, az ökölbe szorított kezek; vizespalackok, a petárdák és a zsarukat és a politikusokat szidalmazó jelszavak zuhogtak a rendőrökre. Az egyik idős nő arra bízta a tüntetőket, hogy ezt skandalizálják: “[politikusok] Takarodjatok!”. Az egyik srác az üvegbe hugyozott, és azt dobta a rendőrökre. Az anarchisták is érzékeltették a jelenlétüket. Amikor besötétedett a szakszervezetek és a balosok elhagyták a teret, de az emberek, ezek a hétköznapi, átlagos, fegyvertelen emberek nem akartak mozdulni.

Ahogy a rendőrök brutálisan rájuk támadtak, elüldözték őket, leszorították a Syntagma tér lépcsőiről őket, a megriadt, de feldühített fiatalok és öregek végül a

közeli utcákba szorultak. A rend helyreállt. De nem csak a félelem csillogott a szemükben; a harag is. Mérget vehetünk rá, hogy még visszatérnek!

Következzen pár észrevétel:

1. Az utóbbi időkben egyre hevesebben és egyre gyakrabban csap le rendőrség az anarchistákra és az antiautoriterekre. A szélsőbaloldaltól radikálisabb társadalmi-politikai millió kriminalizálását az állam terelő hadműveletként használta fel eddig is, de most még inkább, mert a halálos áldozatokkal járó támadás kedvező feltételeket teremtett ehhez. Ugyanakkor az IMF-t és a kormány “megváltó csomagjairól” nem tereli el az anarchisták elleni vádak a több százezer tüntető figyelmét, de még azokét sem, akik eddig otthonról figyelték aggódva az eseményeket. Köreink zaklatása nem fizeti ki az emberek számláit és nem biztosítja a jövőjüket, amit a kormány intézkedései elraboltak tőlük. A kormánynak nincs más választása, csak hogy az egész ellenállást kriminalizálja, és ezt már meg is kezdte, ahogy a május 6.-i történések ezt világosan megmutatták.

2. A kormány megpróbálja majd a “felelőséget” bizonyos politikusokra terelni, hogy a tömegeket “vérszomját” kielégítse. Lelepleznek pár égbekiáltó “korrupciós” ügyet és feláldoznak egy-két politikust a kedélyek lecsillapításának érdekében.

3. Az uralkodó osztály retteg a politikai válság mélyülésétől és attól, hogy ez végül legitimációs válságba csap át; ezt mutatja a LAOS és a KP látványos pengeváltásai, amikben az “alkotmányos elkorcsosulásra” hivatkoznak. A proletárfelkeléstől való félelmükben próbálják visszaterelni a hitelválság témáját az utcákról a hivatalos politikai színpadra, és erre több forгатókönyv is felelevenítettek (üzletember-szakértői kormány, vagy igazi junta-típusú rezsim). Számukra nem az az érdekes, hogy mi lesz a megoldás, hanem hogy ki kerül hatalomra.

4. Ezek után pedig térjünk rá a még életbevágóbb dolgokra. Az államadóság miatt uralkodó félelmet és büntudatot egyértelműen az ellenállásért, (az erőszakos) felkelésért érzett félelemre és büntudatra akarják átváltani. Amennyiben az osztályharc kiszélesedik, a polgárháború elkerülhetetlen lesz. Az erőszak kérdése már így is a középpontban van. Úgyanúgy, ahogy elemezzük az állam és az erőszak viszonyát, ugyanúgy a proletárerőszakot is meg kell vitatnunk: a mozgalomnak foglalkoznia kell a lázadás fogadtatásával, és fejlesztenie kell annak gyakorlati tartalmát. Az erőszak fetiszizálása és macho dicsfénye túlságosan is régen jelen van az anarchisták és a felkelők között ahhoz, hogy pont most ne foglalkozzunk vele. Már évek óta terjesztik a köreinkben a kizárólagos erőszakot (beleértve a fegyveres harcot is), és a decemberi lázadás után kiderült, hogy az egész milliót áthatja ez a nihilista rothadás (erre próbáltunk figyelmeztetni a *Rebellious Passage* c. szövegünkben). E politikai közösség perifériáján növekszik azoknak a fiataloknak a száma, akik a nihilista, határtalan erőszakra (“Decemberi nihilizmusként” népszerűsítik) és “rombolásra” buzdítanak, ami a változó tőke pusztítását is jelenti egyben (a sztrájkőrök, “kispolgári elemek” és a “törvénytisztelő állampolgárok” személyében). Ez a degeneráció a mozgalom korlátozottságából, és a válsághelyzetből fakad. Igaz, már is megjelent a köreinkben egy bizonyos mértékű elutasítás és önkritika az ilyen magatartással szemben (bizonyos anarchista csoportok az elkövetőket “félállami bérenceknek” tartják) és valószínűnek látszik, hogy a szervezett anarchisták és antiautoriterek (csoportok és squatok) politikailag és szervezetileg is kiközösítik az

ilyen tendenciákat. De a helyzet jóval bonyolultabb és felülmúlja a millió elméleti és gyakorlati (ön)kritikai lehetőségeit. Visszagondolva hasonló tragikus események ugyan lejátszódhattak volna a decemberi lázadás során is, de nem csak a jó szerencse állt útjában az ilyen borzalmaknak (pl. a benzinkút nem robbant fel a körülötte felgyújtott házaktól december 7.-én, vasárnap, és hogy a zömmel éjszaka lejátszódo csaták során az épületek üresek voltak), hanem elsősorban az, hogy a proletárok (mégha korlátozott) közös tereket és harci közösségeket hoztak létre, amelyekben nem csak az erőszak, de a tartalom, az eszmecserek és különféle kommunikációs módszerek is szerepet kaptak. A már létező közösségeket (diákok, foci huligánok, bevándorlók, anarchisták) alakították át a lázadók harcos kollektívákká, és így az erőszak a helyére került. Lesznek-e újabb közösségek most, hogy már nem csak egy proletár kisebbség érintett az eseményekben? Lesz-e gyakorlati módja önszerveződésnek a munkahelyeken, a gettóknban vagy az utcákon, hogy meghatározza a formáját és tartalmát a harcnak és így az erőszak alkalmazását is egy felszabadító perspektívába helyezze?

Nehéz kérdések ilyen nyomasztó korban, de meg kell találnunk a válaszokat, hogy harcolhassunk.

TPTG, 2010, május 9.